

Vastaus kirjalliseen kysymykseen palkkatukiuudistuksesta satapro-senttisen palkkatuen osalta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 483/2022 vp:

Miten hallitus aikoo turvata järjestöjen tekemän tärkeän palkkatukityön jatkon?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Yhdistyksillä, säätiöillä ja rekisteröidyillä uskonnollisilla yhdyskunnilla (jäljempänä järjestöillä) on mahdollisuus saada 100 prosentin palkkatukea, kun järjestö palkkaa vähintään 24 kuukautta viimeisten 28 kuukauden aikana työttömänä olleen henkilön. Tuella voidaan kattaa enintään 65 prosentin työaikaa vastaavat palkkakustannukset. Kaikilla järjestöillä olisi jatkossakin mahdollisuus saada 100 prosentin palkkatukea edellä mainituin ehdoin. Nykyisin 100 prosentin tukea voidaan myöntää ainoastaan muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin. Hallitus on esittänyt palkkatuen uudistamista koskevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 175/2022 vp) muutosta, jonka myötä 100 prosentin palkkatukea voitaisiin myöntää järjestöille myös elinkeinotoimintaan niin sanottuna de minimis –tukena. Tämä voisi jonkin verran lisätä palkkatuella työllistämistä järjestöissä, joiden toiminta katsotaan nykyisin elinkeinotoiminnaksi.

Euroopan unionin valtioneuvoston asetus asettaa reunaehdot palkkatuen myöntämiselle taloudelliseen toimintaan. Taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden myyntiä. Esimerkiksi ruokakassien jakaminen vastikkeetta ei ole taloudellista toimintaa. Valtioneuvoston asetuksen näkökulmasta ei ole merkitystä sillä, harjoittaako taloudellista toimintaa yritys vai järjestö, eikä sillä, tavoitellaanko toiminnalla voittoa. Valtioneuvoston asetus koskettaa sellaista taloudelliseen toimintaan myönnettävää tukea, joka on valikoiva, vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja jolla on vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (jäljempänä kauppavaikutus). Palkkatuen tapauksessa kaksi ensimmäistä täyttyvät selkeästi. Sen sijaan järjestöjen tapauksessa taloudellinen toiminta on useimmiten niin pientä ja paikallista, että järjestöille myönnetyn palkkatuen kauppavaikutusta voidaan pitää puhtaasti hypoteettisena. Arviolta noin 70 prosenttia palkkatukea nykyisin saavista järjestöistä kuuluu tähän ryhmään, eikä uudistuksella olisi vaikutusta näissä järjestöissä 100 prosentin palkkatuella työskentelevien henkilöiden määrään.

On kuitenkin sellaisia järjestöjä, jotka harjoittavat joko myynnin arvolla tai toiminnan maantieteellisellä laajuudella mitattuna niin laajaa taloudellista toimintaa, että toiminnalla voi olla kaupapaikutus. Edellä mainitun hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaan laajana taloudellisena toimintana pidettäisiin ainakin toimintaa, jossa myytyjen tavaroiden ja palveluiden arvo ylittää 200 000 euroa vuodessa. Tällöin palkkatuki myönnettäisiin valtiontuen. Muuna kuin valtiontuen myönnettävän palkkatuen määrää ei ole rajoitettu, mutta valtiontuen 100 prosentin palkkatukea voitaisiin myöntää pääsääntöisesti enintään 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana niin sanottuna de minimis –tuen. Määrä vastaa noin 14 henkilön työllistämistä 100 prosentin palkkatuella kolmen vuoden aikana. Työllistettyjen määrä ei vähenisi niissä järjestöissä, jotka työllistävät nykyisin tätä määrää vähemmän henkilöitä 100 prosentin palkkatuella.

Nykyisin noin viisi prosenttia palkkatukea saavista järjestöistä työllistää vuosittain kymmeniä ja eräät järjestöt satoja henkilöitä 100 prosentin palkkatuella. Tämä on ollut mahdollista siksi, että esimerkiksi lahjoitetun käytetyn tavaran myyntiä ei ole katsottu elinkeinotoiminnaksi. Tulkinta ei kuitenkaan ole yhdenmukainen valtiontukisääntelyn kanssa ja siksi lakia on esitettävä muutettavaksi siten, että se vastaisi valtiontukisääntelyä. Laajaa taloudellista toimintaa harjoittavilla järjestöillä olisi kuitenkin mahdollista hakea 100 prosentin palkkatuen enimmäismäärän tultua täyteen palkkatukea alemmilla tukiprosenteilla. Erona 100 prosentin palkkatukeen on se, että työnantajan tulee kattaa omavastuuosuus. Laajaa taloudellista toimintaa harjoittavilla järjestöillä on pienempiä toimijoita paremmat mahdollisuudet rahoittaa osa palkoista myynnistä saatavilla tuloilla.

Hallitus on esittänyt vamman tai sairauden perusteella myönnettävän palkkatuen määrän nostamista 70 prosentin tasolle tukikelpoisista kustannuksista. Lisäksi 30 ja 40 prosentin tukiporasta luovutettiin ja palkkatuen määrä olisi näidenkin kohderyhmien osalta 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Lisäksi hallitus esittää uutta 70 prosentin suuruista työllistämistukea 55 vuotta täyttäneiden pitkään työttömänä olleiden palkkaamiseen.

Järjestöjen lisäksi kunnat työllistävät paljon pitkään työttömänä olleita henkilöitä palkkatuella. Hallitus valmistelee työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtoa kunnille ja osana tätä uudistusta luotaisiin kannustava rahoitusmalli, joka toimisi kannusteena kunnille työllistää jatkossakin pitkäaikaistyöttömiä. Toukokuun alusta 2022 työttömiä työnhakijoita on palveltu työttömyyden alkuvaiheessa huomattavasti aiempaa intensiivisemmin, minkä odotetaan ehkäisevän työttömyyden pitkittymistä. Lisäksi erityisesti osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi on hallituskaudella ollut käynnissä työkykyohjelma ja palvelukokonaisuuteen on tuotu myös uusi viimesijainen palvelu Työkanava oy:n tarjoamana. Myös järjestöillä on mahdollisuus toimia jatkossakin tärkeänä osana työttömien palvelujärjestelmää tarjoamalla esimerkiksi palkkatuki- ja työkokeilu-paikkoja, kuntouttavaa työtoimintaa tai toimimalla työnvälityspalveluiden palveluntuottajana.

Helsingissä 7.10.2022

Työministeri Tuula Haatainen

VN/25850/2022-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: